

टिप्पणी
● भाष्कर गौतम
राजनीतिक विश्लेषक

“

संविधानसँग चित्त
नबुझेका विप्लवजस्ता
केही समूह छन् भने
समय लिएर वार्तामार्फत
शान्तिसुरक्षा कायम
गरेर अगाडि बढनुपर्छ ।
सरकारले युद्ध
छेद्नु भनेको आफै
जनताविरुद्ध लडाइँ
घोषणा गर्नु हो । यो
संविधानले सरकारलाई
हिंसाको बदला हिंसा र
युद्धको घोषणा गर्ने बाटो
दिएको छैन ।

सरकारको काम कूनै पनि दललाई प्रतिबन्ध लगाउने
होइन । हाप्रो संविधानले त्यस्तो अधिकार दिएको
छैन । राजनीतिक हिसाबले लागेको घटकलाई सरकारले
कि वार्तामा बोलाउने हो, कि विधिविधानको आधारमा
नियन्त्रण गर्ने हो । गलत लागे कानुनी रूपमा पक्रे कारबाही
गर्ने हो । संविधानले यसरी प्रतिबन्ध गर्ने अधिकार दिएको
छैन । सरकारको काम आफैले नै युद्ध छेद्ने होइन ।
संविधानसँग चित नबुझेको विप्लवजस्ता केही समूहरू
छन् भने समय लिएर वार्तामार्फत शान्ति सुरक्षा कायम
गरेर अगाडि बढनुपर्छ । सरकारले युद्ध छेद्नु भनेको
आफै जै जनताविरुद्ध लडाइँ घोषणा गर्नु हो । यो संविधानले
सरकारलाई हिंसाको बदला हिंसा र युद्धको घोषणा गर्ने
बाटो दिएको छैन ।

विप्लवले पनि हिजोबाट पाठ सिकेर अगाडि
बढनुपर्छ । उहाँ हिजो लायो समय माओवादी आन्दोलनमै
हुनुहुथ्यो । त्यतिवेला १९ हजार सेना निर्माण गरेको पार्टीले
हिङ्को दिनमा आफ्झो बाटो लिन सकेन । विद्रोह या सशस्त्र
बाटोबाट सत्ता कब्जामा लिन सकेन । हिजो त्यत्रो हैसियतमा
पुदा पनि गर्न नसकेको तरिका आज दोहोचाउदा वा उही
रणनीति र सिद्धान्तमा आधारित भएर उहाँ धैरे टाढासम्म
पुन सक्तुन । उहाँको बाटो पनि दिलोबाँडी वार्तामा आएर
खुला प्रतिस्पर्धाकै राजनीति गर्ने हो । जति छिटो उहाँले यो
बाटो अङ्गाल्लुहुन्छ, त्यति राष्ट्रो हुन्छ ।

संसारभरि वा नेपालमा सबै कम्युनिस्ट आन्दोलनले
सुरुमा सशस्त्र संघर्ष गरेको इतिहास देखिएछ । त्यहाँ
उनीहरूलाई सेद्धान्तिक रूपमा सांगठनिक काम गर्ने सबै
बाटो खाली नै हुन्छ । हिजो पनि उहाँहरूले संसदीय
व्यवस्था नमान्ने भनेरे क्रान्ति गर्नुभएको थियो । त्यो दल
प्रतिस्पर्धाको खुला राजनीतिमा आडेउ भन्यो भने त्यसले
आधारभूत विषय त छोड्यो । तर, विप्लवले त्यतिवेला
त्यही नेतृत्वलाई स्विकारेर आउनुभएको हो । त्यसबाट

विप्लव वार्तामा आउनु नै हितकर छ

सिक्को पाठ दुईवटा होला । यो व्यवस्थामा फार्किने वेला र
नयाँ पार्टी नबुनूनेलसम्म उहाँहरूको पनि नैतिक वा अस्तु
हिसाबले जिम्मेवारी त रह्यो । उहाँहरूलाई अर्को दल खोल्ने
बाध्यात्मक परिस्थिति आएको चाहै 'इन्सर्जन्सी'पछिको
'इन्ट्रियाक्सन' नहुनु हो । गाउँमा विद्रोह गरेर बसाएको जग
सहरमा पूज्यन गर्नुपर्ने थियो । उहाँहरू पुरानै पार्टीमा हुँदा र
नयाँ पार्टी बाना ए पनि आफ्नो सांगठनिक आधार नहुँदा त्यो
हुन सकेन । त्यस्तो किन हुन सकेन भनेबारे विप्लवले उत्तर
दिनुपर्छ । जिम्मेवारी लिनुपर्छ । क्रान्तिको सम्भावना हुँदाहुँदै
पनि व्यावहारिक रूपमा सिक्को कुरा हुन्छ ।

नेतृत्वबाट धोका भए होला तर, त्यता १९ हजार सेना
हुँदा पनि त्यो सफल किन हुन सकेन ? यसको बारेमा उहाँले
राप्रो समिक्षा गर्नुभएको छैन । शान्तिप्रक्रियापछि माओवादी
कहाँ चुक्यो भनेबारे विप्लवले बोल्नुभएको छैन । त्यो
भन्नुपर्यो । त्यो नभनीको हिजोको बन्दुक उठाएर पनि
तरितर भथइसको पुस्ताले हिजोकै बाटो पत्याउँदैन ।
केही गाउँमा २/४ सयजना पुराना प्रतिबद्ध कार्यकारी हुँग
बेस्टे भयो । तर, हिजैको बाटोबाट कहाँ पनि पुगेँदैन ।
यसको निर्माण समीक्षा गर्नु आवश्यक छ ।

हाप्रो जस्तो सामारिक परिस्थितिको देशमा कुनै पनि
संशस्त्र राजनीतिक शक्तिले वैदेशिक सहयोग भएन भने
सैनिक बलबाट सत्ता कब्जा गरेर लायो समयसम्म टिकाउन
सक्दैन । त्यो परिस्थितिलाई ख्याल गरेर पनि विप्लवका
लागि शान्तिपूर्ण राजनीतिबाहाक अर्को बाटो देखिँदैन । हिजो
राजा महेन्द्रले पनि आफ्झो सत्ता लिन्दा भारतको सहयोग
लिएको उदाहरण छ । अहिले पनि दुई छिपेको मुलुक
मुँजीवाडी अर्थतन्त्रमा गझारेका वेलामा कुनै एउटा शक्तिलाई
विश्वासमा नलिई लायो समय सत्ता टिकाउन सक्दैनै भन्ने
अधिल्ला भोगाल्ले हामीलाई सिकाइसकेको छ । त्यसैले पनि
उहाँले आफ्झो नेतृत्व क्षमता देखाएर वार्तामा आउनु देशका
लागि हितकर छ ।